

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

2020. január

ELEMZÉS

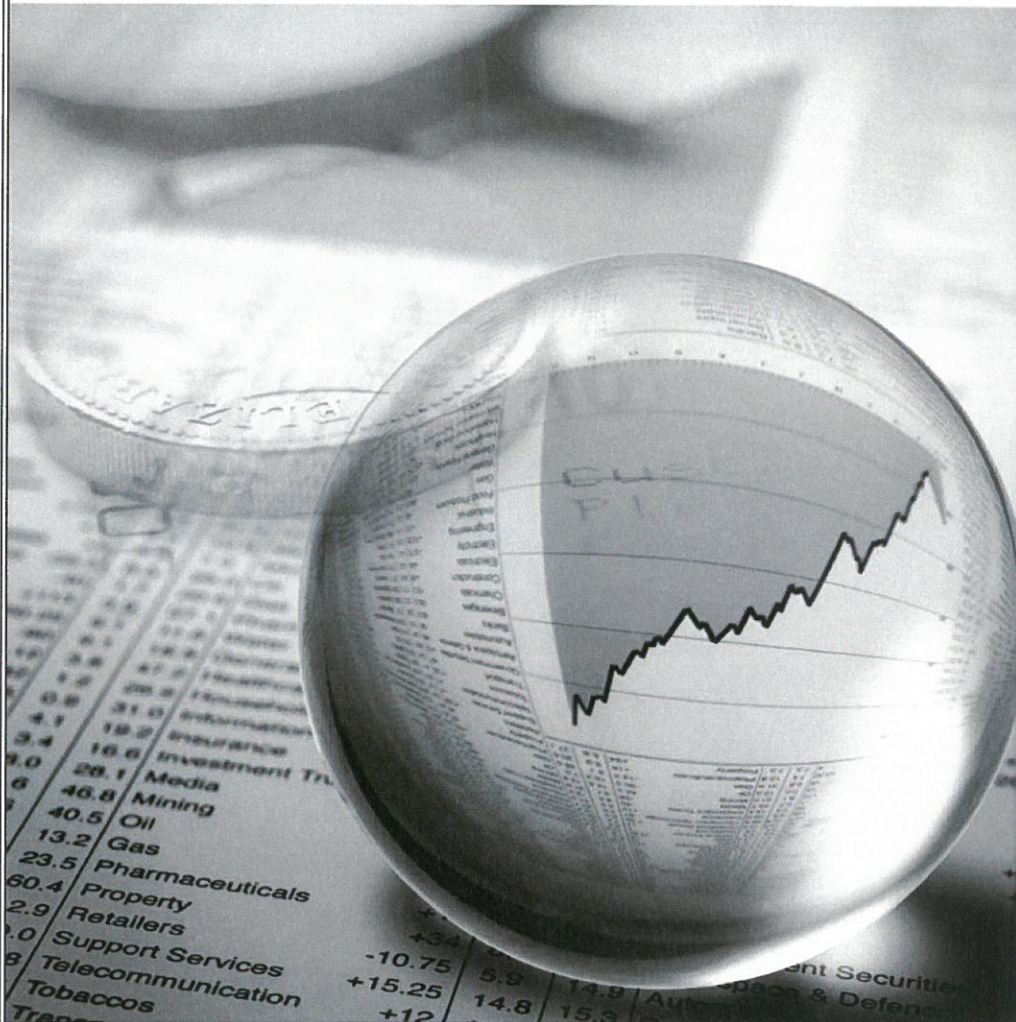
Agráriskolák ellenőrzési tapasztalatai

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

ELEMZÉS

ENGEDÉLYEZŐ: ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Domokos László ELNÖK

Domokos László elnök

Agráriskolák ellenőrzési tapasztalatai

Készítette:

DR: TÓTH LILI számvevő

Az elemzés elkészítését felügyelte:

KAKAS SÁNDOR felügyeleti vezető

Iktatószám:

EL-2160-002/2020.

Kiadja az Állami Számvevőszék

TARTALOMJEGYZÉK

▶	Vezetői összefoglaló	4
▶	1. Bevezetés.....	6
▶	2. Elemzés területe	7
▶	3. Elemzés módszere	8
▶	4. Az intézményi működés jellemzői a statisztikai adatok tükrében	9
▶	5. Az intézmények ellenőrzésének tapasztalatai	11
	5.1. Az intézmények 2013-2015. évekre vonatkozó ellenőrzési megállapításai.....	11
	5.2. Az Irányító szerv ellenőrzött intézményekre vonatkozó feladatellátása (2016. év).....	11
	5.3. A belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése (2016-2017)	11
	— 5.3.1. A 2016. évre vonatkozó megállapítások	12
	— 5.3.2. A 2017. évre vonatkozó megállapítások	13
	5.4. Pénzügyi Gazdálkodás (2016).....	16
	5.5. Vagyongazdálkodás (2016-2017).....	17
▶	6. Hatósági megkeresések	19
▶	7. Az agrárszakképzési terület közpénzügyi helyzete javításának szempontjai	20
	7.1. Irányítási jogkörhöz kapcsolódó szempontok	20
	7.2. Intézmények törvényes működésének helyreállításához szükséges intézkedések	20
▶	I. melléklet - Fogalomtár.....	23
▶	II. melléklet – Jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszközök jegyzéke... 	25
▶	III. melléklet.....	26

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A központi költségvetési szervekkel kapcsolatban alapvető társadalmi elvárás, hogy a rájuk bízott közpénzekkel, nemzeti vagyonnal célszerűen gazdálkodjanak. Magyarország versenyképességének és a magyar gazdaság fejlődésének alapvető feltétele a magyar munkavállalók megfelelő szakmai képzettsége és felkészültsége, amelyben a szakképzési rendszernek döntő szerepe van. A szakképzés legjelentősebb szinterei a szakközépiskolák, szakiskolák, és szakgimnáziumok, amely szervezetekkel szemben társadalmi igény, hogy tevékenységüket eredményesen és célszerűen végezzék. Az eredményes és célszerű szakképzés alapja és alapvető feltétele a szakképző intézmények közpénzekkel és a közvagyonnal való törvényes, átlátható és a korrupcióval szembeni védelmet biztosító működése és gazdálkodása. Ezzel a társadalmi igénnyel összhangban, a közpénzügyek átláthatóságának előmozdítása, a közvagyon védelme érdekében végezte az Állami Számvevőszék az Agrárminisztérium irányítása alá tartozó szakképző intézmények belső kontrollrendszerének, pénzügyi gazdálkodásának és vagyongazdálkodásának ellenőrzését.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzései feltárták, hogy az intézmények belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése, az intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodása nem volt szabályszerű. Az intézmények vezetői nem gondoskodtak a teljesítmény mérésére alkalmas követelmények kialakításáról, továbbá az általuk vezetett intézmény integritás elvű működtetéséről. A más intézmények gazdálkodási feladatait is ellátó intézményeknél feltárt szabálytalanságok kockázatot jelenthetnek azoknak az intézményeknek a gazdálkodására, amelyek gazdasági szervezetének a feladatait ellátják.

1. ábra

Az intézmények ellenőrzésének lényeges kérdéskörei

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A belső kontrollrendszer kialakításában és működtetésében feltárt szabálytalanságok azt tükrözik, hogy – a szabályszerű irányítószervi feladatellátás mellett is –, a vezetői irányítás rendszere nem biztosította a szabályok betartását, a szabálytalanságok feltárását és kezelését, valamint az átlátható, elszámoltatható és ellenőrizhető közpénzfelhasználást. A belső kontrollrendszerben tapasztalt hiányosságok és szabálytalanságok mellett az intézmények pénzügyi- és vagyongazdálkodása sem felelt meg a jogszabályoknak. A gazdálkodási és nyilvántartási szabálytalanságok magukban hordozták a korrupció és a visszaélések bekövetkezésének kockázatát. Az intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodásának szabálytalanságai rendszerszintű kockázatot jeleznek az intézmények számviteli rendjében.

Az intézmények teljesítményének mérésére alkalmas követelményeket egyetlen intézmény sem alakított ki. Az intézmények vezetői nem határoztak meg a szervezeti célok eléréséhez szükséges feladatok és folyamatok mérésére szolgáló indikátorokat, mérőszámokat, feladat és teljesítménymutatókat, ezáltal nem biztosították a teljesítménymérés feltételeit. A teljesítmény mérésére alkalmas kritériumok és mérőszámok hiányában nem értékelhető az intézmény működésének hatékonysága, az államháztartási törvényben rögzített – az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő – gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás.

A feltárt szabálytalanságok okán törvény szerinti kötelezettségének eleget téve az ÁSZ több esetben fordult az illetékes hatóságokhoz. A feltárt szabálytalanságok súlyára tekintettel 3 intézmény esetében vagyonmegóvási intézkedés kilátásba helyezésére is sor került, amelyek közül egy intézménnyel szemben kezdeményezte is az ÁSZ az államháztartásból származó támogatása folyósításának felfüggesztését. Az ÁSZ a lefolytatott ellenőrzései során összesen 336 db javaslatot fogalmazott meg az ellenőrzött szervezetek vezetőinek, amelyre 30 napon belül intézkedési tervet kell készíteniük.

A magyar jogszabályi előírások megfelelő keretet nyújtanak ahhoz, hogy azok betartása esetén az intézmények szabályszerűen és törvényesen működhessenek.

1. BEVEZETÉS

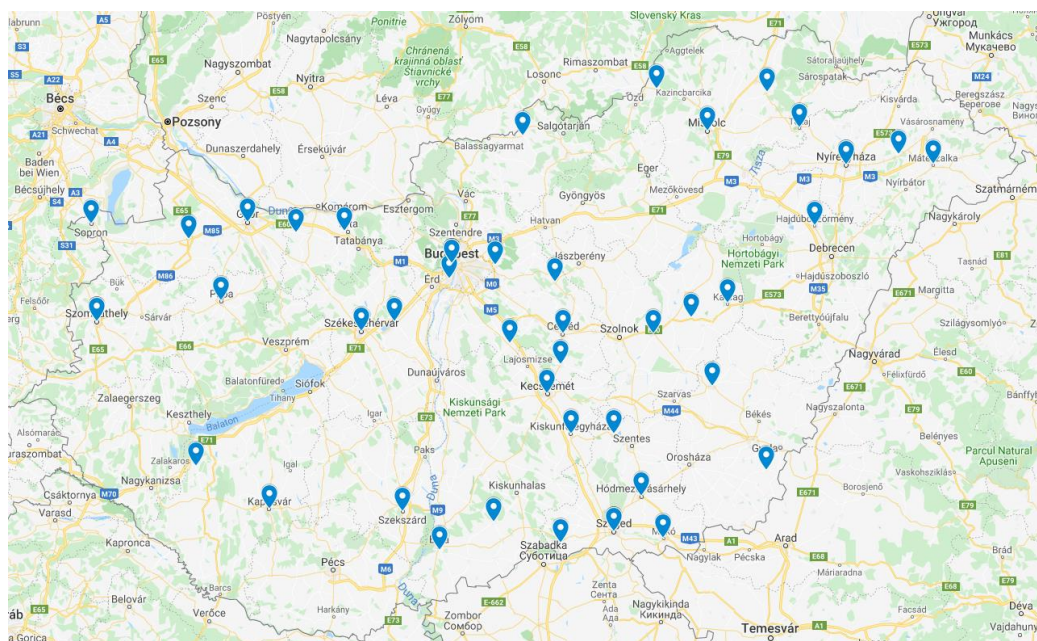
A központi alrendszer részét képező intézmények, köztük a szakképző intézmények alapvető rendeltetése a közfeladatok ellátása. Az ország gazdasági fejlődésének alapvető feltétele a munkavállalók megfelelő szakmai felkészültségének biztosítása, ezért a szakképzéseknek kiemelkedő szerepe van. A szakképzések legjelentősebb szinterei a szakközépiskolák, szakképző iskolák, amelyekkel szemben társadalmi igény, hogy a tevékenységükről a döntéshozók és a nyilvánosság felé elszámoljanak.

Az Állami Számvevőszék az ÁSZ tv. alapján általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését, ellenőrzési tapasztalatain alapuló megállapításokkal, javaslataival, tanácsaival segíti az Országgyűlést, annak bizottságait, és az ellenőrzött szervezetek munkáját, amellyel elősegíti a jól irányított állam működését. Az Állami Számvevőszék meggyőződése, hogy a közpénzekkel gazdálkodó intézmények működése és gazdálkodása fejleszthető, javítható. Az Állami Számvevőszék támogató tevékenysége keretében elkészített elemzése, és az azokban bemutatott „jó gyakorlatok” hozzájárulnak az intézmények átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználásához.

Jelen elemzés célja, hogy összefoglalja az intézmények ellenőrzésének tapasztalatait, az intézmények működése és gazdálkodása tekintetében feltárt főbb hiányosságokat, továbbá bemutassa az egyes ellenőrzött intézmények „jó gyakorlatán” keresztül a szabályszerű működés lehetséges változatait.

Magyarországon 47 agrár szakképző intézmény működik, amelyek területileg az alábbi 2. ábra szerint helyezkednek el.

2. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Az Állami Számvevőszék a 2013-2015. évekre vonatkozóan 4 intézmény ellenőrzését végezte el, amelyről készült jelentéseket a 2017. évben nyilvánosságra hozta. A 2016-2017. ellenőrzött évek tekintetében további 41 intézmény esetében végzett ellenőrzést az Állami Számvevőszék.

2. ELEMZÉS TERÜLETE

Az ellenőrzés alá vont agrár szakképző intézmények működésére és gazdálkodására vonatkozó alapvető szabályokat az állami vagyronról és a nemzeti vagyronról szóló törvény, a köznevelési törvény, az államháztartásról szóló törvény és az annak végrehajtásáról szóló kormányrendelet, a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló kormányrendelet, a számviteli törvény, és az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet határozza meg. A részletes jogszabályi környezet bemutatását az elemzés mellélete tartalmazza.

Az intézmények esetében a fenntartói és irányító szervek jogokat és hatásköröket az ellenőrzött időszakban a Földművelésügyi Minisztérium (2018-tól Agrárminisztérium) gyakorolta.

A Magyarországon működő agrár szakképző intézmények közül 32 intézmény nem rendelkezett önálló gazdasági szervezettel, ezen intézmények esetében a gazdálkodási feladatokat az irányító szerv által kijelölt másik intézmény gazdasági szervezete látta el.

Az intézmények vezetői az igazgatók, akik a köznevelési törvény alapján felelnek az általuk vezetett intézmény szakszerű és törvényes működéséért, a rendelkezésre bocsátott eszközök tőle elvárható gondossággal való kezeléséért, az intézmény gazdálkodásáért. Az intézmény első számú vezetőjének a jogszabályi rendelkezések biztosítják mindazokat a kereteket és eszközöket, amelyek az iskola törvényes működtetéséhez szükségesek:

1. Az Alaptörvény 37. cikk (1) bekezdése szerint „A Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.” A Kormány csak akkor képes a költségvetést az Alaptörvényben előírt követelményeknek megfelelően végrehajtani, ha az összes a költségvetésből közpénzben részesülő szervezet is a törvényesség, a célszerűség, az eredményesség és az átláthatóság követelményének megfelelően végzi a munkáját. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésének második mondata pedig így fogalmaz: „A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.”

2. Az Alaptörvény által meghatározott követelményeket az Áht. közvetíti az államháztartás szereplői részére, amikor kimondja, hogy minden költségvetési szervnek belső kontroll rendszert kell kialakítania és működtetnie.

3. A Bkr. tovább konkretizálja ezt a kötelezettséget, amikor kimondja: „A költségvetési szerv vezetője köteles olyan kontrollkörnyezetet kialakítani, amelyben világos a szervezeti struktúra, a folyamatok átláthatóak, egyértelműek a felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok, meghatározottak, ismertek és elfogadottak az etikai elvárások a szervezet minden szintjén, átlátható a humánerőforrás-kezelés, biztosított a szervezeti célok és értékek irányában való elkötelezettség fejlesztése és elősegítése.”

4. A szükséges szabályok megalkotása és aktualizálása azonban még nem jelenti azt, hogy a költségvetési szerv szabályosan működik, hiszen az előírásoknak a napi gyakorlatban is érvényt kell szerezni. Ezért a Bkr. rögzíti, hogy a „költségvetési szerv vezetőjének felelőssége olyan belső kontrollrendszer kialakítása, amely minden tevékenységi kör esetében alkalmas az etikai értékek és az integritás érvényesítésének biztosítására”.

3. ELEMZÉS MÓDSZERE

Az elemzésben az egyes intézmények 2013-2015. és 2016-2017. időszakra vonatkozó ellenőrzéseiről készült jelentések megállapításai kerültek feldolgozásra.

Az elemzés összefoglalva mutatja be az intézmények belső kontrollrendszerének, ennek keretében a kontrollkörnyezet, a kockázatkezelési rendszer, a kontrolltevékenységek, a monitoring rendszer és az információs és kommunikációs rendszer ellenőrzési megállapításait, továbbá az intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzési megállapításait, a feltárt szabálytalanságokat és hiányosságokat. Az intézmények szakmai feladatellátására az ellenőrzések nem terjedtek ki, ennek megfelelően az elemzés sem tér ki erre.

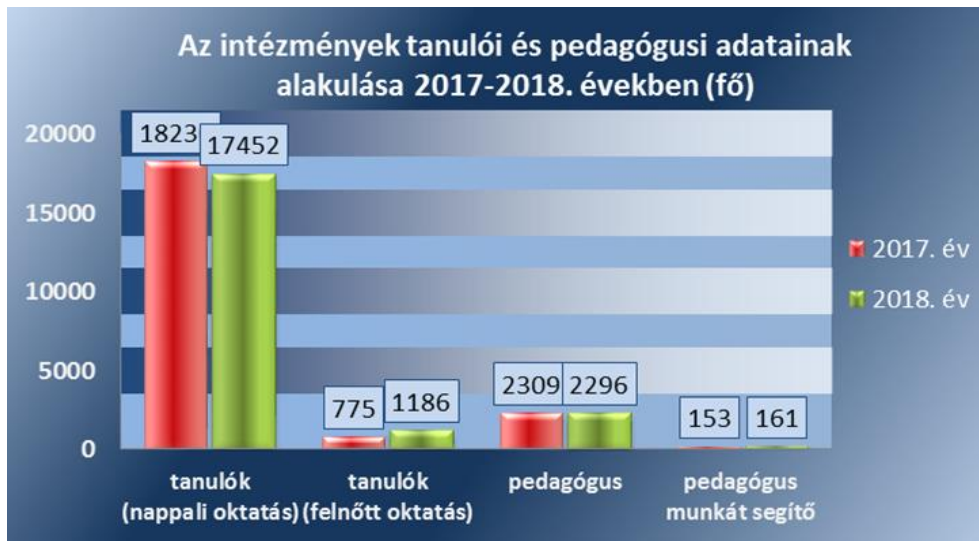
Az elemzés az intézmények működési jellemzőinek és az ellenőrzési tapasztalatok összefoglalása mellett bemutatja a feltárt hiányosságok megszüntetése és a törvényes működés és gazdálkodás előmozdítása érdekében az egyes intézményeknél tapasztalt „jó gyakorlatokat” is. Az elemzés készítése során jó gyakorlatnak tekintettük az intézményeknél valamely jogszabály által előírt, ellátandó feladat szabályszerű végrehajtását.

Az elemzés az ellenőrzési tapasztalatok bemutatását megelőzően önálló fejezetben kitér az intézmények főbb működési jellemzőinek bemutatására is az Oktatási Hivatal nyilvános statisztikai adatai, és az intézmények a Magyar Államkincstár által az Állami Számvevőszék részére megküldött éves költségvetési beszámolóinak adatai alapján.

4. AZ INTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS JELLEMZŐI A STATISZTIKAI ADATOK TÜKRÉBEN

A 47 intézmény összesített adatai e fejezetben kerülnek bemutatásra. A 47 intézmény nappali rendszerű iskolai oktatásban részesülő tanulóinak az október 1-jei statisztikai létszáma 1 év alatt 2017. évről 2018. évre 4,4%-kal csökkent. Az intézmények száma ugyanakkor nem változott.

3. ábra

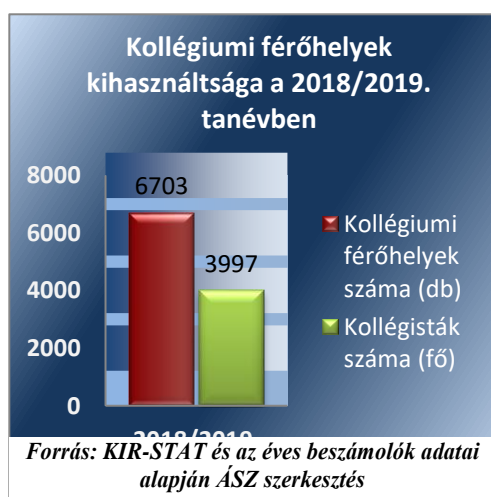

Forrás: KIR-STAT és éves beszámolók adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A 2018. évi adatok alapján 1 intézményre jutó átlagos nappali oktatási munkarendben tanuló létszám 371 fő volt, mely létszámadatot 28 intézmény (az intézmények közel 60%-a) nem érte el. A 2018. októberi adatok alapján 9 intézményben (az intézmények 19%-a) a nappali oktatásban részesülő tanulók létszáma a 200 főt sem érte el. A legkisebb tanulólétszámú intézményben mindösszesen 97 fő nappali munkarendű tanuló vett részt oktatásban.

A közel 5%-os nappali oktatásban résztvevő tanulói létszám csökkenés mellett a pedagógus létszám megközelítőleg szinten maradt (0,6%-os, azaz 13 fős csökkenés), azonban a pedagógiai munkát segítőik száma 8 fős növekedést mutatott.

4. ábra

Összesen 28 intézmény biztosít kollégiumi elhelyezést a tanulók számára. A 2018/2019. tanév októberi adatai szerint közel 4000 tanuló részesült kollégiumi ellátásban, ami az összes férőhely-kapacitás 60%-át sem érte el.

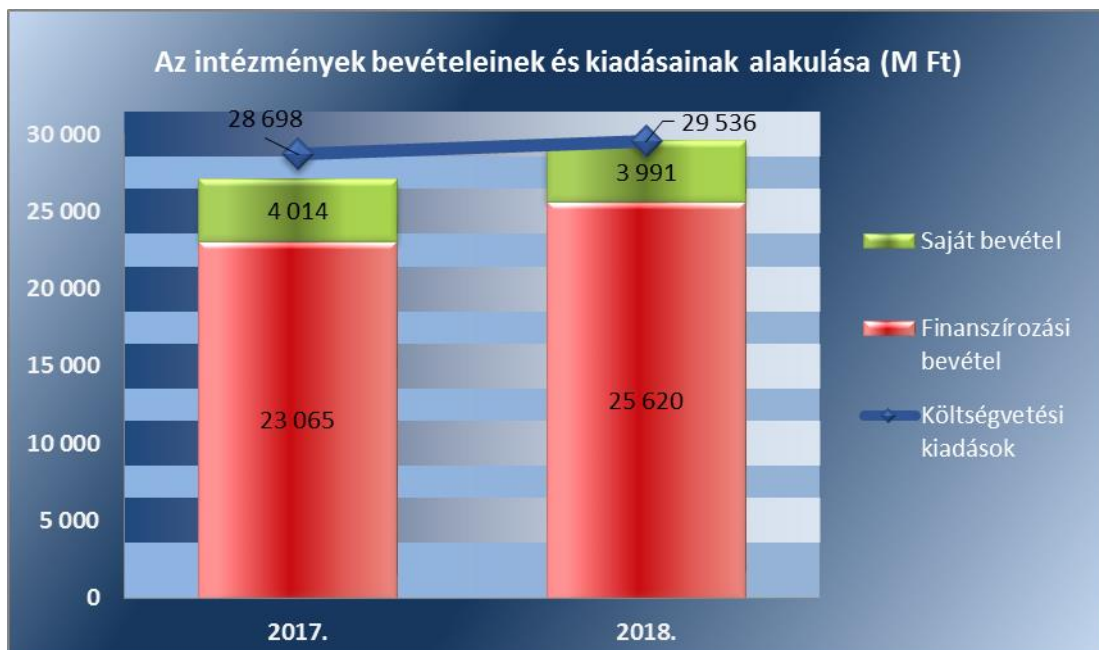
A felnőttoktatási létszámban tanulói létszámnövekedés mutatkozott. A 2018/2019-es tanévre 411 fővel növekedett a felnőtt oktatásban résztvevők száma a 2017/2018. tanévról.

A 2018/2019-es tanévben összesen 1186 fő tanult esti oktatási vagy levelezős oktatási munkarend szerint 22 intézményben. A 22 intézményben a felnőtt oktatásban résztvevők száma intézményenként a 11 fő és a 161 fő között szóródott. Ez alapján az egy intézményre jutó átlagos felnőttoktatásban részesülő tanulói létszám 54 fő, azonban 14 intézményben nem érte el az 50 főt, és 10 intézményben a 30 fős tanuló létszámot sem.

Jellemzően azokban az intézményekben történt felnőttoktatásra beiskolázás, illetve vettek részt felmenő évfolyamon felnőttoktatásban a tanulók, ahol az adott köznevelési intézmény összes tanulólétszáma 125-385 fő volt.

Az intézmények költségvetési kiadásai 2017-ről 2018-ra 28,7 milliárd Ft-ról 29,5 milliárd Ft-ra, több mint 800 millió forinttal nőttek. A kiadások finanszírozásához az intézmények saját bevétellel (működési bevétel) is hozzájárultak, azonban ennek összege kis mértékben (23 millió forinttal) csökkent.

5. ábra

Forrás: KIR-STAT és az éves beszámolók adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az intézmények fenntartásából, működtetéséből származó kiadások finanszírozására a központi költségvetésből a 2018-as évben több mint 2,5 milliárd forinttal kaptak az intézmények több támogatást, mint a 2017-es évben.

A rendelkezésre álló kollégiumi férőhelyek jelentős része kihasználatlan, amelyben annak is nagy szerepe van, hogy több intézmény földrajzilag nagyon közel van egymáshoz. A csökkenő tanulói létszámmal arányosan a pedagógusok száma nem csökkent.

A felnőttoktatás intézményi széttagoltsága jelentős többletköltséget jelent az intézmények szakmai és működési feladatai tekintetében, figyelemmel pl. a vizsgák megszervezésével kapcsolatos többletkiadásokra, a pedagógus óraszámok kiadásából adódó személyi juttatás összegére, az oktatás munkarendjéből adódó működési többletköltségekre (esti órákban is felmerülő közüzemi kiadások: víz, villany, fűtés).

5. AZ INTÉZMÉNYEK ELLENŐRZÉSÉNEK TAPASZTALATAI

5.1. Az intézmények 2013-2015. évekre vonatkozó ellenőrzési megállapításai

Az ÁSZ a 2017. évben 4 intézmény ellenőrzéséről készült jelentést hozott nyilvánosságra.

A jelentésekben a 2013-2015. évekre vonatkozóan megállapításra került, hogy az irányító szerv nem szabályszerűen gyakorolta irányítási, felügyeleti és ellenőrzési jogosultságait, mivel az intézmények szervezeti és működési szabályzatai nem tartalmazták az irányító szerv egyetértését.

Az intézmények belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése nem volt szabályszerű, mivel az intézmények alapító okiratában előírt irányító szervi jóváhagyás, mint érvényességi kellék hiányában az intézmények nem rendelkeztek az Áht. 10. § (5) bekezdésében és az Nktv. 25. § (4) bekezdésében foglaltak ellenére szervezeti és működési szabályzattal. Az intézmények pénzügyi gazdálkodása nem volt szabályszerű, amelynek jellemző oka az alaptevékenységből és vállalkozási tevékenységből származó bevételek elkülönítésének hiánya, továbbá a gazdálkodási jogkörök gyakorlásának szabálytalansága volt. Az intézmények vagyongazdálkodása jellemzően a költségvetési beszámoló mérlegét alátámasztó leltár hiánya, továbbá a beszámoló megbízhatóságát befolyásoló további hiányosságok miatt nem volt szabályszerű.

A feltárt szabálytalanságok megszüntetése érdekében készített intézkedési tervben foglaltak végrehajtását az ÁSZ három intézmény esetében utóellenőrzés keretében ellenőrizte. Az utóellenőrzések során egy esetben megállapításra került, hogy az intézmény az intézkedési tervekben vállalt feladatokat maradéktalanul végrehajtotta, ennek eredményeképpen a szabályozottság, a pénzügyi gazdálkodás szabályszerűsége, a belső kontrollrendszer működése javult, a vagyongazdálkodás területén a kockázatok csökkentek. Két intézmény esetében azonban nem történt meg maradéktalanul az intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtása, továbbra is magas kockázat áll fent esetükben.

5.2. Az Irányító szerv ellenőrzött intézményekre vonatkozó feladatellátása (2016. év)

Az irányító szerv intézményekre vonatkozó feladatellátása szabályszerű volt. Az irányító szerv alapítói jogosultságait az Áht. előírásai szerint gyakorolta, ennek keretében gondoskodott az intézmények szabályszerű alapító okiratainak kiadásáról, módosításáról.

Az irányító szerv az irányítási, felügyeleti és ellenőrzési jogát gyakorolta. Ennek keretében kiadta a tervezett bevételek megállapításához az általános és kötelezően érvényesítendő tervezési követelményeket, jóváhagyta az intézmények éves költségvetését és költségvetési beszámolóit, meghatározta az intézmények éves létszámkeretét és költségvetési maradványát.

Az irányító szerv munkáltatói jogát – amennyiben az ellenőrzött évet érintően történt az intézmény vezetőjének személyében változás – szabályszerűen gyakorolta.

Az irányító szervi feladatellátás a 2016. év vonatkozásában jobb volt, mint a 2013-2015. évek időszakában az alapítói, munkáltatói valamint az irányítási, felügyeleti és ellenőrzési jogok gyakorlása szempontjából.

5.3. A belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése (2016-2017)

Az intézmények belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése nem volt szabályszerű, nem biztosították a közpénzfelhasználás szabályozottságát és a nemzeti vagyonnal történő felelős gazdálkodást. Nem teremtették meg az intézmények a törvényes működés és gazdálkodás feltételeit. A 2016. és 2017. évek megállapításait az elemzés következő alfejezetei külön foglalják össze.

5.3.1. A 2016. évre vonatkozó megállapítások

Az ellenőrzések megállapításai alapján összesen 29 intézménynél az alapvető működési és gazdálkodási keretek hiánya miatt került sor a megállapítások megtételére, a szabálytalanságok rögzítésére.

6. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

13 intézmény nem gondoskodott az Áht. 10. § (5) bekezdése ellenére a feladatok ellátásának részletes belső rendjét és módját meghatározó szervezeti és működési szabályzat elkészítéséről, amelynek hiányában nem történt meg a törvényes működés és felelős gazdálkodás alapvető feltételeinek kialakítása.

12 intézménynél nem került kialakításra vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettséghez kapcsolódó belső szabályozás a Vnytv. 11. § (6) bekezdésében foglaltak ellenére, nem tették meg a legalapvetőbb intézkedést sem az intézmények a korrupció megelőzése érdekében. A hiányosság miatt felmerül annak kockázata, hogy az arra kötelezettek nem teljesítették vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségüket, ami korrupciós kockázatokat hordozhat.

9 intézmény nem vezetett a kötelezettségvállalásra, pénzügyi ellenjegyzésre, teljesítés igazolására, érvényesítésre, utalványozásra jogosult személyekről és aláírásmintájukról a belső szabályzatában foglaltak szerint naprakész nyilvántartást az Ávr. 60. § (3) bekezdés ellenére. Ennek hiányában a kontrolltevékenységek és a gazdálkodási jogkörök gyakorlása nem volt szabályszerű. Nem volt igazolt ezáltal, hogy az intézmények kiadási előirányzatai terhére történő kifizetések valóban az intézmények feladatellátását szolgálták, a kifizetések mögött valódi teljesítések álltak.

6 intézmény nem rendelkezett a törvényes gazdálkodás alapját képező számviteli politikával a Számv. tv. 14. § (3) bekezdésében foglaltak ellenére, mivel nem készítették el teljes körűen a számviteli politika részeként kötelezően elkészítendő valamennyi szabályzatot. A Számviteli politika hiányában az intézmény pénzügyi- és vagyongazdálkodásának alapvető számviteli keretei nem kerültek kialakításra, az intézmény pénzügyi és vagyongazdálkodása nem elszámoltatható.

6 intézmény esetében a vezető nem értékelte nyilatkozatban a Bkr. 11. § (1) bekezdése ellenére a belső kontrollrendszer minőségét. A jogszabály által előírt nyilatkozatot évente kell elkészíteni, így ennek hiánya azt jelzi, hogy az intézményvezetők nem követik nyomon, nem gondoskodnak a belső kontrollrendszer működtetéséről.

24 intézmény esetében a vezetők nyilatkoztak, hogy gondoskodtak a belső kontrollrendszer működtetéséről, az éves beszámoló jogszabályi előírások szerinti valóságnak megfelelő, átlátható, teljes körű és pontos elkészítéséről, azonban e nyilatkozatok tartalmát az ÁSZ ellenőrzése egyetlen esetben sem igazolta.

5.3.2. A 2017. évre vonatkozó megállapítások

Az ellenőrzési megállapítások alapján 29 intézmény **nem működött szabályszerű kontrollkörnyezetben** az elkészített szabályzatok tartalmi hiányosságai, továbbá szabályzatok elkészítésének elmaradása miatt. Nem kerültek kialakításra ezáltal a törvényes működés és szabályszerű gazdálkodás alapvető feltételei, nem volt biztosított az átláthatóság és az elszámoltathatóság.

16 intézmény esetében tártak fel az ellenőrzések a vagyonyilatkozatok tételéhez kapcsolódó szabálytalanságot. Jellemző hiányosság volt e körben az intézményeknél, hogy a Vnytv. 11. § (6) bekezdése ellenére a vagyonyilatkozat átadására, nyilvántartására, a vagyonyilatkozatban foglalt személyes adatok védelmére vonatkozó szabályokat nem állapítottak meg, továbbá nem tüntették fel a szervezeti és működési szabályzatban a Vnytv. 4. § a) pont ellenére a vagyonyilatkozat-tételre kötelees munkaköröket. Mindezek elmaradása annak kockázatát veti fel, hogy a jogszabályban erre kötelezett személyek nem teljesítették vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségüket.

13 intézmény esetében a Bkr. 6. § (4) bekezdésében előírtak ellenére nem került kialakításra a szervezeti integritást sértő események kezelésének eljárásrendje, illetve nem kerültek meghatározásra a Bkr. 6. § (1) c) ellenére az etikai elvárások. Az intézmények vezetői nem gondoskodtak ezáltal a Bkr. 6. § (5) bekezdés ellenére olyan belső kontrollrendszer kialakításáról, amely minden tevékenységi kör esetében alkalmas az etikai értékek és az integritás érvényesítésének biztosítására.

7 intézmény esetében nem készült a Bkr. 6. § (3) bekezdés ellenére ellenőrzési nyomvonal. Ennek következtében nem alakították ki a felelősségi és információs szinteket és kapcsolatokat, irányítási és ellenőrzési folyamatokat, ezáltal az intézmények működési folyamatai nem voltak átláthatóak és elszámoltathatóak.

6 intézmény az Info. tv. 24. § (3) bekezdés ellenére nem rendelkezett adatvédelmi és adatbiztonsági szabállyal.

5 intézmény nem gondoskodott az Áht. 10. § (5) bekezdése ellenére a feladatok ellátásának részletes belső rendjét és módját meghatározó szervezeti és működési szabályzat elkészítéséről, amelynek hiányában nem történt meg a törvényes működés és felelős gazdálkodás alapvető feltételeinek kialakítása.

A kontrollkörnyezet kialakításának ellenőrzésekor az alábbi ábrán bemutatott jó gyakorlatot azonosítottuk az egyik intézménynél.

7. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

8 ábra.

„Jó gyakorlat” – Kontrollkörnyezet kialakítása

A Damjanich János Gimnázium és Mezőgazdasági Szakképző Iskola szabályszerű kontrollkörnyezetben működött. Az Intézmény szabályszerűen kialakította működési és szervezeti kereteit. Az Intézmény rendelkezett a jogszabályi előírások szerinti, a gazdálkodás részletes rendjét meghatározó, valamint az egyéb pénzügyi kihatással járó kérdéseket rendező szabályozással. Az Intézmény rendelkezett a jogszabályi előírások szerinti pénzügyi számviteli szabályozással.

34 intézmény **nem működtetett integrált kockázatkezelési rendszert**, mivel a Bkr. 7. § (2) bekezdésében előírtak ellenére nem mérték fel és nem állapították meg az intézmények tevékenységében rejlő és a szervezeti célokkal összefüggő kockázatokat, nem határozták meg az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedéseket, valamint azok teljesítésének folyamatos nyomon követésének módját, továbbá a Bkr. 7. § (4) bekezdésében előírtak ellenére a kockázatkezelési rendszer koordinálásának szervezeti felelősét nem jelölték ki. Több intézmény esetében a Bkr. 3. § b) pontjában szereplő rendelkezés ellenére az integrált kockázatkezelés szabályai sem kerültek kialakításra. A rendszer hiányában nem voltak felkészülve az intézmények a szervezeti célok teljesülését veszélyeztető nem várt események bekövetkezésének kezelésére.

Az integrált kockázatkezelési rendszer működtetésének ellenőrzésekor az alábbi ábrán bemutatott jó gyakorlatot azonosítottuk az egyik intézménynél.

9. ábra

„Jó gyakorlat” – Integrált kockázatkezelési rendszer

A Soós István Borászati és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola az integrált kockázatkezelési rendszert szabályszerűen működtette. Felmérték és megállapították a költségvetési szerv tevékenységében rejlő és szervezeti célokkal összefüggő kockázatokat, valamint meghatározták az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedéseket, valamint azok teljesítésének folyamatos nyomon követésének módját.

30 intézmény esetében **a kontrolltevékenységek gyakorlása nem volt szabályszerű** az alábbi jellemző hiányosságok miatt:

- a kötelezettségvállalást és a teljesítésigazolást arra kijelöléssel nem rendelkező személyek végezték az Ávr. 52. § és 57. § előírásai ellenére
- a kiadási előirányzatok felhasználása tekintetében nem történt meg a kötelezettségvállalás és/vagy a teljesítés igazolása Ávr. 52. § és 57. § előírásai ellenére
- kötelezettségvállalások nyilvántartásának hiánya, tartalmi hiányosságai az Áhsz. 14. melléklet II. 4. pontja ellenére

A kontrolltevékenységek gyakorlásának szabálytalanságai miatt nem volt igazolt, hogy az intézmények kiadási előirányzatai terhére történő kifizetések valóban az intézmények feladatellátását, ezáltal a közérdeket szolgálták, nem valósult meg a közpénzekkel való célszerű és felelős gazdálkodás.

A kontrolltevékenységek gyakorlásának ellenőrzésekor az alábbi, 10. számú ábrán bemutatott jó gyakorlatot azonosítottuk.

10. ábra

„Jó gyakorlat” – Kontrolltevékenységek gyakorlása

A Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola esetében a kontrolltevékenységek gyakorlása szabályszerű volt. A gazdálkodási jogkörök gyakorlására jogosult személyekről és aláírás-mintájukról szabályszerű nyilvántartást vezettek. A kiadások teljesítéséhez kapcsolódóan a kötelezettségvállalás és teljesítés igazolás gazdálkodási jogkörök kontrolltevékenységének gyakorlása szabályszerű volt.

32 intézmény esetében az **információs és kommunikációs rendszer kialakítása és működtetése nem volt szabályszerű** az alábbi jellemző hiányosságok miatt:

- Nem szabályozták az Ávr. 13. § (2) bekezdés h) pontjában foglaltak ellenére a közérdekű adatok megismerésére irányuló kérelmek intézésének rendjét, és a kötelezően közzéteendő adatok nyilvánosságra hozatalának rendjét,
- A Bkr. 9. § (1) bekezdésben előírtak ellenére nem volt biztosított, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljussanak az illetékes szervezethez, szervezeti egységhez, illetve személyhez,
- Magyar Államkincstár felé történő adatszolgáltatások elmaradása, késedelmes teljesítése az Ávr. előírásai ellenére,
- Az Info tv. 1. sz. melléklete III/1. pontjai ellenére az éves költségvetés, valamint éves költségvetési beszámoló az intézmény honlapján nem került közzétételre

11. ábra

„Jó gyakorlat” – Információs és kommunikációs rendszer

A Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium az információs és kommunikációs rendszerét az Intézmény vezetője a Bkr-ben előírtak szerint működtette, az Intézmény adatszolgáltatási kötelezettségeinek eleget tett.

34 intézmény esetében a **monitoring rendszer működtetése nem volt szabályszerű** az alábbi jellemző hiányosságok miatt:

- Szabályozási hiányosságok (a Bkr. 6. § (3) bekezdés ellenére ellenőrzési nyomvonal hiánya, a Bkr. 9. § (2) bekezdésében előírtak ellenére nem határozta meg a beszámolási szinteket, határidőket és módokat, a Bkr. 22. § (1) bekezdés a) pontja ellenére belső ellenőrzési kézikönyv hiánya)
- Több esetben nem működött belső ellenőrzés (szabályszerű megbízás hiánya, nem az arra jogosult látta el a belső ellenőrzési feladatokat, nem készültek belső ellenőrzési jelentések)
- A belső ellenőr a Bkr. előírásai ellenére nem vezetett nyilvántartást a belső ellenőrzési jelentések megállapításairól, az intézkedési tervek nyomon követéséről

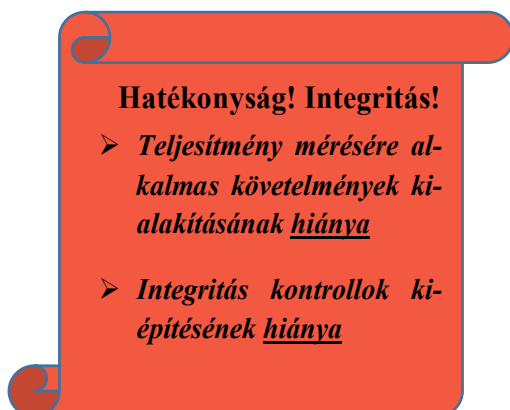
A monitoring rendszer ellenőrzésekor az alábbi, 12. számú ábrán bemutatott jó gyakorlat azonosítására került sor.

12. ábra

5 intézmény vezetője a Bkr. 11. § (1) bekezdése ellenére nem értékelte nyilatkozatban a belső kontrollrendszer minőségét. 24 intézmény esetében az intézményvezető nyilatkozott, hogy gondoskodott a belső kontrollrendszer működtetéséről, az éves költségvetési beszámolók jogszabályi előírások szerinti valóságnak megfelelő, átlátható, teljes körű és pontos elkészítéséről, azonban e nyilatkozatok tartalmát az ÁSZ ellenőrzése egyetlen esetben sem igazolta.

13. ábra

Valamennyi intézmény esetében egységesen előforduló hiányosság volt, hogy az intézmény vezetője nem alakított ki a **teljesítmény mérésére** alkalmas követelményeket, nem képeztek a szervezeti célok eléréséhez szükséges feladatok és folyamatok mérésére szolgáló indikátorokat, mérőszámokat, feladat és teljesítménymutatókat. Nem volt értékelhető ezáltal az intézmények teljesítménye, az intézmények működésének hatékonysága. Az intézményekkel szemben elvárás a teljesítmény alapú működés, ennek hiányában ugyanis nem tud megvalósulni a rábízott közpénzzel való célszerű és hatékony gazdálkodás.

Nem történt meg továbbá az **integritás kontrollok** kiépítése, az intézmények nem voltak védettek a korrupcióval szemben.

5.4. Pénzügyi Gazdálkodás (2016)

Az intézmények pénzügyi gazdálkodása egyik intézmény esetében **sem volt szabályszerű** a 2016. évben, nem valósult meg a közpénzekkel való törvényes, átlátható gazdálkodás.

A **kötelezettségvállalások nyilvántartása** egyetlen intézménynél sem volt szabályszerű, mivel az Áhsz. 39. § (3) bekezdésben előírtak ellenére nem vezették a kötelezettségvállalásokról az Áhsz 14. melléklet II. rész 4. pontja szerinti nyilvántartást. Nem voltak ezáltal átláthatóak és elszámoltathatóak az intézmények kiadási előirányzatok terhére történő kifizetései, a költségvetési források szabályszerű felhasználásának feltételei nem álltak fenn. A nyilvántartás hiányának további következménye, hogy nem biztosítottak a megbízható információk a pénzügyi döntések meghozatalához. A kötelezettségvállalások szabályszerű nyilvántartásának hiánya negatív hatással van az intézmények gazdálkodási folyamatainak tervezésére is, továbbá a nyilvántartás hiányában megállapított kötelezettségvállalással terhelt maradvány és ebből következően a következő év költségvetési terv megbízhatósága is megkérdőjelezhető.

12 intézmény esetében feltárt szabálytalanság volt, hogy az intézmények az Ávr. 50. § (1a) bekezdés ellenére nem átlátható szervezettel kötöttek szerződést. Az Áht. előírja, hogy a kiadási előirányzatok terhére nem köthető olyan szervezettel érvényesen visszerhes szerződés – illetve létrejött ilyen szerződés alapján nem teljesíthető kifizetés –, amely szervezet nem minősül átlátható szervezetnek.

1 intézmény a Számv. tv. 165.§ (2) bekezdésében foglaltak ellenére bizonylat nélkül számolt el kiadást a könyvviteli nyilvántartásában. Nem volt ezáltal megbízható az intézmény könyvvezetése, költségvetési beszámolója.

1 intézmény az Áhsz. 39. § (1) bekezdése ellenére a vagyontárgyak bérbeadásából származó bevétel esetén nem vezetett nyilvántartást.

1 intézmény esetében az értékesítésből és bérbeadásból származó bevételeknél nem tartották be az Áht. 97. § (1) bekezdésében szereplő előírásokat a követelésekről való lemondásra vonatkozóan.

1 intézmény esetében a szerződések, megrendelések az Ávr. 50. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban foglaltak ellenére nem tartalmazták a szakmai, műszaki teljesítés mennyiségi és minőségi jellemzőinek meghatározását, határidejét.

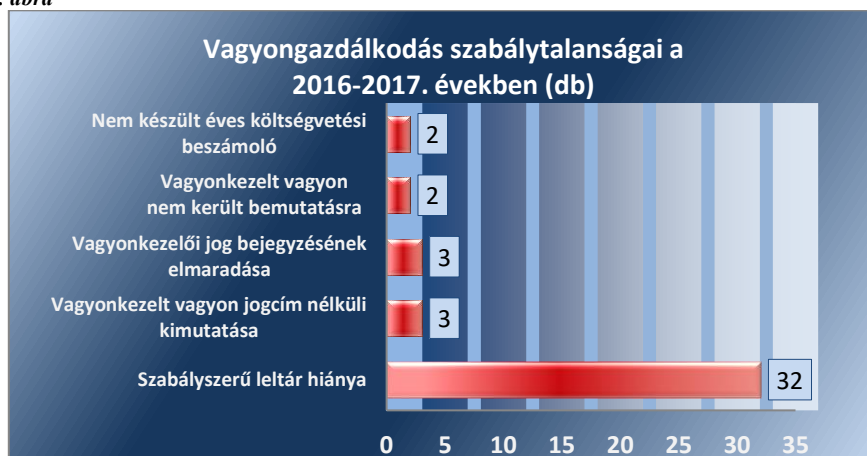
1 intézmény nem gondoskodott a dologi kiadások tekintetében – az Áhsz. 39. § (1) és 53. § (1) és (4) bekezdése előírása ellenére – a részletező nyilvántartás vezetéséről, tekintettel a részletező nyilvántartás és a főkönyvi kivonat közötti egyezőség hiányára. Nem volt ezáltal biztosított a költségvetési beszámoló valódisága és teljes körűsége.

A pénzügyi gazdálkodás ellenőrzése során jó gyakorlat azonosítására nem került sor.

5.5. Vagyongazdálkodás (2016-2017)

Az intézmények vagyongazdálkodása nem volt szabályszerű a 2016-2017. évben. Az intézmények nem gondoskodtak a nemzeti vagyon megőrzéséről és védelméről, nem tartották be a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás követelményeit.

14. ábra

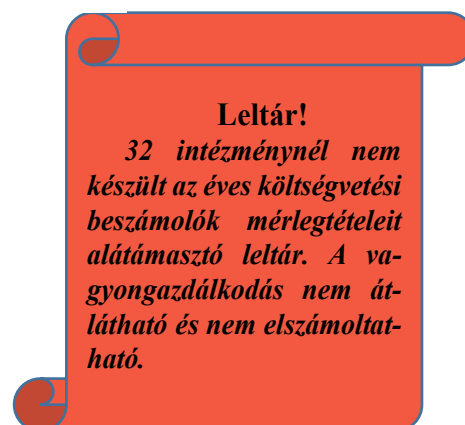

Forrás: ÁSZ szerkesztés

32 intézmény esetében az Áhsz. 5. § (1) bekezdésében és a 22. § (1)-(2) bekezdéseiben, továbbá a Számv. tv. 69. § (1) bekezdésében előírtak ellenére nem készült az éves költségvetési beszámolók mérlegképeit alátámasztó **leltár**, ezért a beszámolók nem mutattak valós képet az intézmények vagyoni helyzetéről, az intézmények vagyongazdálkodása nem volt átlátható és elszámoltatható. Nem volt igazolt a leltár hiányában, hogy költségvetési beszámoló mérlegében szereplő vagyonelemek a valóságban is megtalálhatóak, továbbá a központi költségvetéshez nyújtott beszámolók adatai sem voltak ezáltal megbízhatóak.

A vagyongazdálkodás ellenőrzése keretében **további hiányosságok** azonosítására került sor:

15. ábra

- 3 intézmény jogcím nélkül jelenítette meg a beszámoló mérlegében a vagyonelemtet, amivel megsértette a Számv. tv. 15. § (3) bekezdésében foglaltakat,
- 3 intézménynél a Vtvr. 7. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem gondoskodtak a vagyonekezelői jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéséről,
- 2 intézmény esetében a vagyonekezelésben lévő vagyonelemek nem kerültek bemutatásra az éves költségvetési beszámoló mérlegében,
- 2 intézmény az Áhsz. 5. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére a működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről nem készített éves költségvetési beszámolót,
- 1 intézmény esetében az éves költségvetési beszámolók az Áhsz. 1. § (1) bekezdése 3. pontjában meghatározott jelentős összegű hibát tartalmaztak,
- 1 intézmény az NFA tv. 17/A. § (1)-(2) bekezdésben foglaltak ellenére a vagyonekezelte állami földet a 2017. évi vagyonyilvántartásban nem tartotta nyilván a közhiteles ingatlan-nyilvántartásban szereplő térmértékegységen és aranykorona-értéken.

A vagyonegazdálkodás ellenőrzése keretében jó gyakorlat azonosítására nem került sor.

Az ÁSZ a 2013-2015. évekre vonatkozó ellenőrzései során 41 db, a 2016-2017. évekre vonatkozó ellenőrzései során 295 db, így összesen **336 db javaslatot fogalmazott** meg az ellenőrzött szervezetek vezetőinek, amelyre 30 napon belül intézkedési tervet kell készíteniük.

6. HATÓSÁGI MEGKERESÉSEK

Az ÁSZ tv. alapján amennyiben az ÁSZ az ellenőrzése során bűncselekmény gyanúját állapítja meg, megállapításait köteles az illetékes hatósággal haladéktalanul közölni. A hatósági megkereséseket elsősorban az intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzése során feltárt szabálytalanságok indokolták, jellemzően a költségvetési beszámolók mérlegtételeit alátámasztó leltár hiánya, továbbá a gazdálkodási jogkörök – kötelezettségvállalás, teljesítés igazolása – gyakorlásával kapcsolatban feltárt szabálytalanságok.

A 2016-2017. évek ellenőrzéseiről készült jelentésekben foglaltak alapján 19 esetben került sor az illetékes Ügyészség, és 11 esetben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megkeresésére.

Az ÁSZ tv. 31. § (1) bekezdés alapján amennyiben az ellenőrzés rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználást, illetve ennek veszélyét tárja fel, vagy az ellenőrzött szervezet által a pénzeszközök kezelésére vonatkozó szabályok súlyos megsértésével történő károkozást, illetve ennek veszélyét állapítja meg, a kár megelőzése, illetve enyhítése érdekében az Állami Számvevőszék elnöke az illetékes hatósághoz, illetve szervezethez (a továbbiakban együtt: hatóság) fordulhat a munkabérek folyósításának kivételével az előirányzat-felhasználási keret zárolása, továbbá az államháztartás valamelyik alrendszeréből nyújtott támogatások folyósításának felfüggesztése érdekében.

A 2016-2017. évek ellenőrzéseiről készült jelentések alapján 3 esetben került sor az ellenőrzött szervezetnél a feltárt szabálytalanságok súlyára tekintettel **vagyonmegóvási intézkedés** kilátásba helyezésére, amelyek közül egy intézménnyel szemben kezdeményezte is az ÁSZ a vagyonmegóvási intézkedés végrehajtását, ennek keretében az intézmény államháztartásból származó **támogatása folyósításának felfüggesztését**.

7. AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI TERÜLET KÖZPÉNZÜGYI HELYZETE JAVÍTÁSÁNAK SZEMPONTJAI

Az intézmények működési és gazdálkodási kockázatainak mérsékléséhez, továbbá az intézmények törvényes, eredményes, hatékony működése érdekében értékelési szempontként merülhet fel

- az **irányítási**, ellenőrzési és felügyeleti jogkör megerősítése;
- az **intézményrendszer hatékonysági**, méretgazdaságossági szempontok szerinti **áttekintése**;
- a megfelelő **intézkedések végrehajtása** az intézményeknél.

7.1. Irányítási jogkörhöz kapcsolódó szempontok

Az Áht. által megjelölt **irányító szervei hatáskörök**, az **ellenőrzési jogkörök és kontrollok** szélesebb körű gyakorlása támogathatja az intézmények működési és gazdálkodási kockázatainak mérséklését. Ellenőrzési tapasztalatunk az, hogy amit nem ellenőriznek, az nem is működik szabályosan. E tekintetben a rendszeres és érdemi fenntartói ellenőrzés, a fenntartói felügyeleti eszközök következetes alkalmazása hozzájárulhat az intézmények működésének és gazdálkodásának szabályszerűségéhez, kiemelten az intézményi beszámoltatás és az éves beszámoló elfogadása területén. Ennek keretében szempont lehet az intézmények gyakoribb időközönként történő ellenőrzése, jelentéstételre vagy beszámolóra kötelezése.

A Bevezetésben bemutatott, az intézményi működtetést jellemző adatok, mutatók alapján az intézményhálózat fenntartása, működtetése rendszerszintű kockázatainak irányítószervi értékeléséhez közpénzügyi szempontok lehetnek:

- a fenntartói belső ellenőrzés gyakoriságának növelésével az intézményi működésről megszerzett információk felhasználása az intézményi működés értékelésére, szükség esetén a fenntartói közbelépésre,
- központosított feladatellátás lehetőségének feltárása,
  - a méretgazdaságossági szempontok meghatározásával és érvényesítésével (intézményszám, kihasználtsági mutatók),
  - a költséghatékonyság,
  - területi elhelyezkedés,
  - piaci igények,
  - a szakmai döntések, szabályok együttes figyelembevételével, értékelésével,
- az intézmény alkalmazotti létszám (pedagógusok és egyéb dolgozók) rugalmas foglalkoztatási lehetőségének mérlegelése az intézményhálózaton belül,
- az intézményi, kollégiumi szabad kapacitás kihasználási lehetőségeinek feltérképezése, a saját bevételek növelésének érdekében.

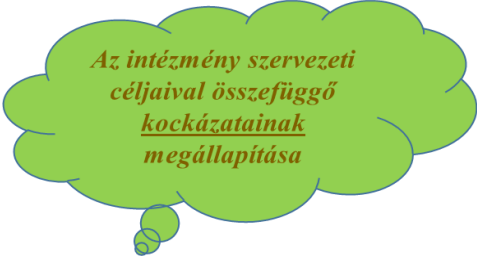
7.2. Intézmények törvényes működésének helyreállításához szükséges intézkedések

Az intézmények **ellenőrzései során feltárt hiányosságok jellemzően** a kontrollkörnyezet kialakítását, az integrált kockázatkezelési rendszer működtetését, a kontrolltevékenységek gyakorlását (belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése), a kötelezettségvállalások nyilvántartását (pénzügyi gazdálkodás) és a költségvetési beszámoló valódiságát, megbízhatóságát érintették.

Az intézményeknek gondoskodniuk kell a **szervezeti és működési keretek** szabályszerű kialakításáról, a jogszabályi előírások szerinti, a gazdálkodás részletes rendjét meghatározó, valamint az egyéb pénzügyi kihatással járó kérdéseket rendező szabályozással. Ennek keretében rendelkezniük kell az intézményeknek a jogszabályok szerinti szervezeti és működési szabályzattal, a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséghez kapcsolódó belső szabályozással, adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzattal, ellenőrzési nyomvonallal, számviteli politikával, továbbá ki kell alakítani a szervezeti integritást sértő események kezelésének eljárásrendjét.

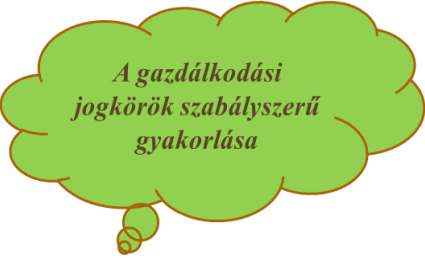
Kontrollkörnyezet kialakítása

Az intézmény szervezeti céljaival összefüggő kockázatainak megállapítása

szervezeti felelősét.

A **kontrolltevékenységek** szabályszerű gyakorlása érdekében gondoskodni kell az intézményeknél a megfelelő belső szabályozási környezet kialakításáról, a kötelezettségvállalásra és a teljesítésigazolásra jogosultak szabályszerű kijelöléséről, felhatalmazásáról, továbbá arról, hogy a gazdálkodási jogköröket a kiadási előirányzatok felhasználása tekintetében az arra kijelölt személyek szabályszerűen gyakorolják.

A gazdálkodási jogkörök szabályszerű gyakorlása

A belső kontrollrendszer szabályszerű kialakításával és működtetésével az intézmények a törvényes működés és gazdálkodás feltételeit, a közpénzfelhasználás szabályozottságát teremtik meg.

Belső ellenőrzés működtetése

Az intézményeknél gondoskodni kell a szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának **nyomon követését biztosító rendszer** kialakításáról. Gondoskodni kell belső ellenőrzés kialakításáról és működtetéséről, ennek keretében a belső ellenőrzést végző személy szabályszerű kijelöléséről, szabályszerű belső ellenőrzési kézikönyv, belső ellenőrzési terv, belső ellenőrzési jelentések elkészítéséről, az intézkedési tervek nyomon követéséről. Gondoskodni kell az intézményeknél továbbá a Bkr. szerinti nyilvántartások vezetéséről.

A szabályszerű **pénzügyi gazdálkodás** érdekében az intézményeknél gondoskodni kell a kötelezettségvállalások szabályszerű nyilvántartásba vételéről, a nyilvántartások jogszabály által kötelezően előírt tartalom szerint vezetéséről. A szabályszerű pénzügyi gazdálkodás által átláthatóvá és elszámoltathatóvá válnak az intézmények kiadási előirányzatok terhére történő kiadásai.

Kötelezettségvállalásokról szabályszerű nyilvántartás vezetése

Szabályszerű leltár

A szabályszerű **vagyongazdálkodás** érdekében gondoskodni kell az intézményeknél arról, hogy az éves költségvetési beszámolók mérlegtételei leltárral alátámasztottak legyenek, támogatva ezáltal az átlátható, elszámoltatható és felelős vagyongazdálkodást.

A közpénzek hatékony és célszerű felhasználása érdekében gondoskodni kell arról, hogy az intézmények működésének **hatékonysága** mérhető legyen. Szükséges kialakítani a szervezeti **teljesítmény mérésére** alkal-

mas követelményeket, a szervezeti célok eléréséhez szükséges feladatok és folyamatok mérésére szolgáló indikátorokat, mérőszámokat, feladat és teljesítménymutatókat, biztosítva ezáltal az közpénzekkel való **célszerű, hatékony és eredményes** gazdálkodást.

I. MELLÉKLET - FOGALOMTÁR

belső kontrollrendszer	A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre, az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használatától. (Forrás: Áht. 69. § (1) bekezdése)
belső kontrollrendszer területei	A kontrollkörnyezet, az (integrált) kockázatkezelési rendszer, a kontrolltevékenységek, az információs és kommunikációs rendszer, valamint a nyomon követési (monitoring) rendszer. (Forrás: Bkr. 3. §-a)
információs és kommunikációs rendszer	A költségvetési szerv vezetője által kialakított és működtetett olyan rendszer, mely biztosítja, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljuttatnak az illetékes szervezethez, szervezeti egységhez, illetve személyhez. (Forrás: Bkr. 9. § (1) bekezdés)
integritás	Az integritás – egyik gyakran használt jelentése szerint – az elvek, értékek, cselekvések, módszerek, intézkedések konzisztenciáját jelenti, vagyis olyan magatartásmódot, amely meghatározott értékeknek megfelel. Integritás-irányítási rendszer bevezetése a szervezetben a szervezethez rendelt közfeladatok integritás szempontú ellátását, az érték alapú működéssel (integritással) összefüggő szervezeti követelmények következetes érvényesítését jelenti. (Forrás: Nemzetgazdasági Minisztérium: Államháztartási Belső Kontroll Standardok és Gyakorlati Útmutató 1.6. Etikai értékek és integritás 46. oldal, 2017. szeptember)
integrált kockázatkezelési rendszer	Olyan folyamat alapú kockázatkezelési rendszer, amely a szervezet minden tevékenységére kiterjed, egységes módszertan és eljárások alkalmazásával, a szervezet célkitűzéseinek és értékeinek figyelembevételével biztosítja a szervezet kockázatainak teljes körű azonosítását, azok meghatározott kritériumok szerinti értékelését, valamint a kockázatok kezelésére vonatkozó intézkedési terv elkészítését és az abban foglaltak nyomon követését. (Forrás: Bkr. 2. § m) pontja, 2016. október 1-jétől)
irányító szerv	A költségvetési szerv tekintetében az Áht.-ban meghatározott irányítási hatáskört gyakorló szerv. (Forrás: Áht. 1. § 9. pontja)
kockázat	A kockázat annak a valószínűségét jelenti, hogy egy vagy több esemény vagy intézkedés nem kívánt módon befolyásolja a rendszer működését, céljainak megvalósulását. (Forrás: Javaslatok a korrupciós kockázatok kezelésére – Kockázatkezelési és ellenőrzési módszertan 35. oldal, ÁSZ)
kockázatkezelési rendszer	Olyan irányítási eszközök és módszerek összessége, melynek elemei a szervezeti célok elérését veszélyeztető tényezők (kockázatok) azonosítása, elemzése, csoportosítása, nyomon követése, valamint szükség esetén a kockázati kitétség mérséklése. (Forrás: Bkr. 2. § m) pontja)
kontrollkörnyezet	A költségvetési szerv vezetője által kialakított olyan elvek, eljárások, belső szabályzatok összessége, amelyben világos a szervezeti struktúra, a folyamatok átláthatók, egyértelműek a felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok, meghatározottak, ismertek és elfogadottak az etikai elvárások a szervezet minden szintjén, átlátható a humán erőforrás-kezelés. (Forrás: Bkr. 6. § (1) bekezdés)
kontrolltevékenységek	A költségvetési szerv vezetője által a szervezeten belül kialakított (kontroll) tevékenységek, melyek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez és erősítik a szervezet integritását. (Forrás: Bkr. 8. § (1) bekezdés)

közfeladat	Jogszályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett közérdekből, a jogszályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfeleelve végez, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, továbbá az állam nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeiből adódó közérdekű feladatokat, valamint e feladatok ellátásakor szükséges infrastruktúra biztosítását is. (Forrás: Áht. 3/A. §, Nvtv. 7. § (1) bekezdés)
maradvány	A költségvetési év során a bevételek és kiadások különbözete, amely az alaptevékenység bevételei és kiadásai tekintetében a költségvetési maradvány, a vállalkozási tevékenység bevételei és kiadásai tekintetében a vállalkozási maradvány. (Forrás: Áht. 1. § 17. pont)
nyomon követési rendszer (monitoring)	A költségvetési szerv vezetője köteles kialakítani a szervezet tevékenységének a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszert, amely az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységektől függetlenül működő belső ellenőrzésből áll. (Forrás: Bkr. 10. §)
belső ellenőrzés	Független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje, az ellenőrzött szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszt az ellenőrzött szervezet irányítási és belső kontrollrendszerének hatékonyságát. (Forrás: Bkr. 2. § b) pontja)
vagyongazdálkodás	A nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése. (Forrás: Nvtv. 7. § (2) bekezdése)

II. MELLÉKLET – JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZERVEZETSZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

Törvények

Alaptörvény

2011. évi CXCV. törvény (Áht.)

2007. évi CVI. törvény (Vtv.)

2011. évi CXCVI. törvény (Nvtv.)

2011. évi CXC törvény (Nktv.)

2000. évi C. törvény (Számv. tv.)

2007. évi CLII. törvény (Vnytv.)

2011. évi LXVI. törvény (ÁSZ tv.)

2011. évi CXII. törvény (Info tv.)

2010. évi LXXXVII. törvény (NFA tv.)

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

az államháztartásról

az állami vagyonról

a nemzeti vagyonról

a nemzeti köznevelésről

a számvitelről

egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségről

az Állami Számvevőszékről

az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

a Nemzeti Földalapról

Rendeletek, határozatok

368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
(Ávr.)

254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet (Vtvr.)

305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet

335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet

105/2009. (XII. 21.) OGY határozat

370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
(Bkr.)

4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet (Áhsz.)

50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet

az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról

az állami vagyonnal való gazdálkodásról

a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egy-
séges közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegy-
zék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részle-
tes szabályokról

a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános
követelményeiről

a közszféra alapvető etikai követelményeiről

a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és
belső ellenőrzéséről

az államháztartás számviteléről

az államigazgatási szervek integritásirányítási rend-
szeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről

III. MELLÉKLET

Kiegészítő táblázat az intézmények területi elhelyezkedését bemutató 2. ábrához		
Ssz.	Intézmény megnevezése	Székhely
1.	Bereczki Máté Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Sportiskola	Baja
2.	AM Kelet-Magyarországi Agrárszakképző Központ, Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközép-iskola és Kollégium	Jánoshalma
3.	Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakgimnázium és Szakközépiskola	Kecskemét
4.	Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Kiskunfélegyháza
5.	Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Kollégium	Gyomaendrőd
6.	Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Kétegyháza
7.	Bárczay János Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Abaújszántó
8.	Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Miskolc
9.	Serényi Béla Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	Putnok
10.	Tokaji Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Tokaj
11.	Soós István Borászati és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Budafok
12.	Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Budapest

13.	Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Budapest
14.	Magyar Gyula Kertészeti Szakképző Iskola	Budapest
15.	Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Ásotthalom
16.	Bársony István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Csongrád
17.	Gregus Máté Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	Hódmezővásárhely
18.	Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	Makó
19.	Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium	Szeged
20.	Fodor József Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Szeged
21.	Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Székesfehérvár
22.	Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Velence
23.	Csukás Zoltán Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	Csorna
24.	Veres Péter Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Győr
25.	Roth Gyula Erdészeti, Faipari Szakképző Iskola és Kollégium	Sopron
26.	Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Hajdúböszörmény

27.	Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium	Karcag
28.	Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Kenderes
29.	Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Törökszentmiklós
30.	Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakközépiskola és Kollégium	Bábolna
31.	Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Tata
32.	Lipthay Béla Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Szécsény
33.	Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola	Cegléd
34.	Damjanich János Gimnázium és Mezőgazdasági Szakképző Iskola	Nagykátá
35.	Toldi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Kollégium	Nagykőrös
36.	Pálóczi Horváth István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Örkény
37.	Fáy András Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Pécel
38.	Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Kaposvár
39.	Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Somogyzsitfa
40.	Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium	Baktalórántháza

41.	Baross László Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Mátészalka
42.	Lippai János Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	Nyíregyháza
43.	Westsik Vilmos Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	Nyíregyháza
44.	AM Dunántúli Agrárszakképző Központ, Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Szekszárd
45.	Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Szombathely
46.	Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Szombathely
47.	Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Pápa

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 10.

Levél cím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefon: +36 1 484 9100 Telefax: +36 1 484 9200

www.asz.hu